

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. spalio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Sienos, prieglobstis ir imigracija – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – 3 straipsnis – Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas – Tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas be aiškaus sprendimo dėl valstybės narės, atsakingos už nagrinėjimą, nustatymo – Direktyva 2011/95/ES – 9 ir 10 straipsniai – Religija grindžiami persekiojimo motyvai – Įrodymai – Irano teisės aktai dėl apostazės – Direktyva 2013/32/ES – 46 straipsnio 3 dalis – Veiksminga teisių gynimo priemonė“

Byloje C-56/17

dėl *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija) 2017 m. sausio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. vasario 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bahtiyar Fathi

prieš

Predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič (pranešėjas), teisėjai A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér, G. Koós ir E. Tóth,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon, padedamo baristerės M. Gray,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir I. Zaloguin,

* Proceso kalba: bulgarų.

susipažinęs su 2018 m. liepos 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) 4 straipsnio 2 dalies ir 5 dalies b punkto, 9 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 10 straipsnio 1 ir 2 dalių, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31, toliau – reglamentas „Dublinas III“), 3 straipsnio 1 dalies ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 46 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Bahtiyar Fathi ir *predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Valstybinės pabėgėlių agentūros direktorius, toliau – DAB) ginčą dėl to, kad pastarasis atmetė B. Fathi pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 tomas, p. 150, Nr. 2545 (1954)) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. ir buvo papildyta 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, įsigaliojusi 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija).
- 4 Pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnio 2 punkto pirmą pastraipą sąvoka „pabėgėlis“ apibrėžia asmenį, kuris „dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamam dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba; arba neturėdamas atitinkamos pilietybės ir būdamas už šalies, kurioje anksčiau buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, ribų dėl tokių įvykių negali ar bijo į ją grįžti“.

EŽTK

- 5 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 15 straipsnyje „Nukrypimas nuo išpareigojimų nepaprastosios padėties atveju“ numatyta:

„1. Kilus karui ar esant kitokiai nepaprastai padėčiai, dėl kurių atsiranda grėsmė tautos gyvavimui, kiekviena Aukštoji Susitariančioji Šalis gali nukrypti nuo išpareigojimų pagal šią Konvenciją, tačiau tik tiek, kiek tai reikalinga dėl susidariusios padėties, ir jei tokios priemonės neprieštarauja kitiems išpareigojimams pagal tarptautinę teisę.

2. Ankstesnė nuostata neleidžia nukrypti nuo įsipareigojimų pagal 2 straipsnį [„Teisė į gyvybę“], išskyrus mirties atvejus dėl teisėtų karo veiksmų, taip pat pagal 3 straipsnį [„Kankinimo uždraudimas“], 4 straipsnio [„Vergijos ir priverčiamojo darbo uždraudimas“] 1 dalį ir 7 straipsnį [„Nėra bausmės be įstatymo“].

<...>“

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/95

6 Direktyva 2011/95 nuo 2013 m. gruodžio 21 d. pakeitė 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96).

7 Direktyvos 2011/95 16 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. <...>“

8 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

h) tarptautinės apsaugos prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai;

<...>“

9 Minėtos direktyvos 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės gali laikyti, kad prašytojas privalo kuo greičiau pateikti visą informaciją tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti. Valstybės narės pareiga – bendradarbiaujant su prašytoju įvertinti atitinkamą su prašymu susijusią informaciją.

2. 1 dalyje nurodyta informacija – prašytojo pareiškimai ir visi jo turimi dokumentai, susiję su jo amžiumi, biografijos faktais, įskaitant atitinkamų giminaičių amžių ir biografijos faktus, tapatybę, pilietybę (-ėmis), šalimi (-is) ir vieta (-omis), kurioje (-se) anksčiau gyveno, ankstesniais prieglobsčio prašymais, kelionės maršrutais, kelionės dokumentais ir tarptautinės apsaugos prašymo teikimo priežastimis.

3. Tarptautinės apsaugos prašymas vertinamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai ir atsižvelgiant į:

a) visus vertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir kitus teisės aktus bei jų taikymo būdą;

- b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;
- c) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip antai biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimai vykdyti veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;

<...>

4. Tai, kad prašytojas jau buvo persekiojamas ar jam buvo padaryta didelė žala arba buvo tiesiogiai grasinama persekioti ar padaryti didelę žalą, yra rimtas visiškai pagrįstos prašytojo persekiojimo baimės ar realaus pavojaus patirti didelę žalą požymis, nebent yra tinkamų priežasčių manyti, kad toks persekiojimas nepasikartos ar didelė žala nebus padaryta dar kartą.

5. Kai valstybės narės taiko principą, pagal kurį prašytojas privalo pagrįsti tarptautinės apsaugos prašymą, ir kai prašytojo pareiškimų faktai nepagrįsti dokumentais ar kitais įrodymais, tokių faktų nereikia patvirtinti, jei įvykdomos šios sąlygos:

- a) prašytojas realiai stengėsi pagrįsti savo prašymą;
- b) pateikta visa prašytojo turima informacija ir tinkamai paaiškinta, kodėl nepateikta kita svarbi informacija;
- c) prašytojo pareiškimai yra nuoseklūs ir patikimi bei neprieštarauja turimai specifinei ir bendrai informacijai, susijusiai su prašytojo atveju;
- d) prašytojas paprašė tarptautinės apsaugos kiek įmanoma anksčiau, nebent jis gali nurodyti tinkamą priežastį, dėl ko to nepadarė; ir
- e) yra nustatyta, kad prašytojas bendrai yra patikimas.“

10 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Tam, kad veiksmas būtų laikomas persekiojimo veiksmu pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, jis turi būti:

- a) pakankamai rimtas pagal savo pobūdį ar dažnumą, kad sudarytų sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal [EŽTK] 15 straipsnio 2 dalį, arba
- b) įvairių priemonių sancaupa, įskaitant žmogaus teisių pažeidimus, kuri yra pakankamai sunki, kad veiktų asmenį panašiai, kaip nurodyta a punkte.

2. Persekiojimo veiksmai pagal 1 dalį gali <...>, *inter alia*, pasireikšti tokiomis formomis:

<...>

- b) teisinės, administracinės, policijos ir (arba) teisminės priemonės, kurios savaime yra diskriminacinės arba įgyvendinamos diskriminuojant;
- c) neproporcingas ir diskriminuojantis persekiojimas ar baudimas;

<...>“

11 Direktyvos 2011/95 10 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės, vertindamos persekiojimo priežastis, atsižvelgia į šiuos veiksnius:

<...>

b) religijos sąvoka visų pirma apima teistinių, neteistinių ir [arba] ateistinių įsitikinimų turėjimą, dalyvavimą ar nedalyvavimą formaliose pamaldose privačiai ar viešai, vienam ar kartu su kitais, kitus religinius veiksmus ar pažiūrų išraišką arba asmeninio ar bendruomeninio elgesio formas, grindžiamas ar privalomas pagal bet kokius religinius įsitikinimus;

<...>

2. Vertinant, ar prašytojas visiškai pagrįstai bijo būti persekiojamas, nesvarbu, ar prašytojas iš tikrųjų turi rasinių, religinių, tautinių, socialinių ar politinių savybių, dėl kurių jis gali būti persekiojamas, su sąlyga, kad tokią savybę prašytojui priskiria persekiojimo vykdytojas.“

Direktyva 2013/32

12 Direktyvos 2013/32 12, 53 ir 54 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(12) pagrindinis šios direktyvos tikslas – nustatyti papildomus tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse reikalavimus, siekiant Sąjungoje sukurti bendrą prieglobsčio suteikimo tvarką;

<...>

(53) šia direktyva nenagrinėjama tarp valstybių narių taikoma tvarka, kuri reglamentuojama [reglamentu „Dublinas III“];

(54) ši direktyva turėtų būti taikoma prašytojų, kuriems taikomas [reglamentas „Dublinas III“], atžvilgiu, papildant to reglamento nuostatas ir nedarant joms poveikio.“

13 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

b) tarptautinės apsaugos prašymas arba prašymas – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma Direktyva [2011/95] ir kurios galima prašyti atskirai;

<...>“

14 Minėtos direktyvos 31 straipsnio 8 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės gali nustatyti, kad nagrinėjimo procedūra pagal II skyriaus pagrindinius principus ir garantijas gali būti paspartinta ir (arba) pagal 43 straipsnį vykdoma pasienyje arba tranzito zonose, jeigu:

<...>

e) prašytojas pateikė akivaizdžiai nenuoseklius ir prieštarigus, akivaizdžiai klaidingus ar neįtikimus nusiskundimus, kurie prieštarauja tinkamai patikrintai informacijai apie kilmės šalį, todėl jo reikalavimai tampa akivaizdžiai neįtikinami, kiek tai susiję su jo priskyrimu prie tarptautinės apsaugos gavėjų remiantis Direktyva [2011/95]; <...>

<...>

15 Tos pačios direktyvos 32 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Nepagrįstų prašymų atvejais, kai taikomos 31 straipsnio 8 dalyje išvardytos aplinkybės, valstybės narės gali taip pat laikyti prašymą akivaizdžiai nepagrįstu, jeigu taip apibrėžta nacionalinės teisės aktuose.“

16 Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskųsti:

- a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
  - i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;
  - ii) laikyti prašymą nepriimtinu pagal 33 straipsnio 2 dalį;
  - iii) priimtą valstybės narės pasienyje arba tranzito zonoje, kaip aprašyta 43 straipsnio 1 dalyje;
  - iv) nevykdyti nagrinėjimo pagal 39 straipsnį;

b) atsisakymą atnaujinti prašymo nagrinėjimą po jo nutraukimo pagal 27 ir 28 straipsnius;

c) sprendimą panaikinti tarptautinę apsaugą pagal 45 straipsnį.

<...>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą pagal Direktyvą [2011/95], bent vykdant apeliacines procedūras pirmosios instancijos teisme.“

Reglamentas „Dublinas III“

17 Reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) [1999 m. spalio 15 ir 16 d.] Tamperėje įvykusio [Europos Vadovų Tarybos specialaus] posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekti greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus.

<...>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisinės garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą.“

18 Šio reglamento 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą <...>, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

19 Minėto reglamento 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiame reglamente:

<...>

b) tarptautinės apsaugos prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta Direktyvos [2011/95] 2 straipsnio h punkte;

<...>

d) tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas – bet koks kompetentingų institucijų pagal Direktyvą [2013/32] ir Direktyvą [2011/95] atliekamas tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas arba dėl jo priimti sprendimai ar teismo sprendimai, išskyrus atsakingos valstybės narės pagal šį reglamentą nustatymo procedūras;

<...>“

20 To paties reglamento 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.“

21 Reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 straipsniuose atitinkamai numatyta tarptautinės apsaugos prašytojo teisė į informaciją ir taisyklės, susijusios su pokalbio su tokiu prašytoju vedimu.

22 Šio reglamento 17 straipsnio 1 dalies pirma ir antra pastraipos suformuluotos taip:

„Nukrypdoma nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

Valstybė narė, kuri nusprendžia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal šią dalį, tampa atsakinga valstybe nare ir prisiima su ta atsakomybe susijusias pareigas. <...>“

23 Minėto reglamento 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas.“

- 24 Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje numatytos teisės gynimo priemonės, kurias tarptautinės apsaugos prašytojas turi pagal šį reglamentą.

Bulgarijos teisė

- 25 Bulgarijoje tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą reglamentuoja 2016 m. gruodžio 27 d. DV, Nr. 103 paskelbtos redakcijos *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymas, toliau – ZUB).

- 26 ZUB 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šiuo įstatymu suteiktais įgaliojimais naudojasi Valstybinės pabėgėlių agentūros pareigūnai. Jie nustato visus tarptautinei apsaugai suteikti svarbius faktus ir aplinkybes ir padeda tokios apsaugos prašantiems užsieniečiams.“

- 27 ZUB 8 ir 9 straipsniuose reglamentuotas pabėgėlio statusas Bulgarijoje, taip pat jo humanitarinis statusas.

- 28 ZUB 67a straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Šiame skyriuje numatyta procedūra pradedama:

- 1) valdžios institucijos, kurioje vyksta pokalbiai, sprendimu, jeigu yra duomenų, rodančių, kad už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga kita Europos Sąjungos valstybė narė;
- 2) Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybinės nacionalinio saugumo agentūros kreipimusi dėl užsieniečio neteisėto buvimo Bulgarijos Respublikos teritorijoje;
- 3) prašymu perimti užsienietį savo žinion arba jį atsiimti. <...>“

- 29 ZUB 68 straipsnis suformuluotas taip:

„Įprasta procedūra pradedama:

- 1) įregistruojant užsienietį po to, kai jis pateikia tarptautinės apsaugos prašymą;

<...>

2. Jeigu Bulgarijos Respublika paskiriama atsakinga arba atsiėmė užsienietį <...>, šiame skyriuje numatyta procedūra pradedama įregistravus užsienietį Valstybinėje pabėgėlių agentūroje po jo perdavimo.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 30 B. Fathi yra kurdų kilmės Irano piliety, kuris 2016 m. kovo 1 d. pateikė DAB tarptautinės apsaugos prašymą; jį grindė tuo, kad yra Irano valdžios institucijų persekiojamas dėl religinių motyvų, visų pirma dėl atsivertimo į krikščionybę 2008 m. pabaigoje–2009 m. pradžioje.

- 31 Per savo pokalbius su Bulgarijos valdžios institucijomis B. Fathi nurodė, kad turėjo nelegalią palydovinę anteną, kuria naudodamasis galėjo matyti draudžiamą krikščionišką televizijos kanalą „Nejat TV“ ir vieną kartą, paskambinęs telefonu, netgi tiesiogiai dalyvavo televizijos laidoje. Siekdamas įrodyti šią aplinkybę, B. Fathi minėtoms valdžios institucijoms pateikė 2012 m. lapkričio 29 d. „Nejat TV“ raštą. Be to, B. Fathi nurodė turintis bibliją, parašytą viena iš jo suprantamų kalbų, ir pažymėjo, kad susitikimuose, nors ir nebūdamas religinės bendruomenės narys, užmezgė kontaktą su kitais krikščionimis.
- 32 2009 m. rugsėjo mėn. jį dviem dienoms buvo sulaikiusios Irano slaptosios tarnybos ir apklausė apie jo dalyvavimą minėtoje televizijos laidoje. Sulaikymo metu jis buvo priverstas prisipažinti, kad atsivertė į krikščionybę.
- 33 2016 m. birželio 20 d. sprendimu DAB atmetė B. Fathi tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepagrįstą, nusprendusi, kad B. Fathi pasakojime yra esminių prieštaravimų ir neirodytas nei persekiojimas ar persekiojimo ateityje rizika, nei mirties bausmės rizika. Atsižvelgdama į tai, kad visas suinteresuotojo asmens pasakojimas, kaip ji manė, yra neįtikėtinas, DAB taip pat nusprendė, kad 2012 m. lapkričio 29 d. dokumentas, kurį B. Fathi pateikė siekdamas pagrįsti savo atsivertimą į krikščionybę, buvo netikras.
- 34 B. Fathi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo – *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija) – paprašė panaikinti tą sprendimą. Jis teigia, kad DAB atliko klaidingą ankstesniame punkte nurodyto dokumento, kuris patvirtina jo atsivertimą į krikščionybę, vertinimą. Jis taip pat mano, kad minėta valdžios institucija nepakankamai atsižvelgė į informaciją, kad „islamo įstatyme dėl apostazės“ (įstatyme dėl išsižadėjimo) už tokį atsivertimą kaip už prozelitizmą, „priešiškumą Dievui“ ir „pranašo įžeidimą“ numatyta mirties bausmė. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad B. Fathi yra kurdų kilmės, bet, šio asmens teigimu, jo problemos Irane kilo dėl ryšių su krikščionimis ir jo atsivertimo į krikščionybę.
- 35 Dėl krikščionių situacijos Irane prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad buvo pranešta, jog Irano vyriausybė liepė įvykdyti mirties bausmę mažiausiai dvidešimčiai „priešiškumu Dievui“ apkaltintų asmenų, tarp kurių buvo ir kurdų sunitų. Kaip nurodyta 2015 m. balandžio 15 d. Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) ataskaitoje, neseniai į krikščionybę atsivertę asmenys Irane buvo nubausti vienu metų įkalinimo ir dvejų metų draudimo išvykti iš valstybės teritorijos bausmėmis.
- 36 B. Fathi tvirtina, kad turi būti pripažintas pabėgėliu dėl savo religinės priklausomybės, o kiek tai susiję su reikšmingų faktinių aplinkybių įrodymais, turi būti taikomas principas, kad abejonės aiškinamos prašytojo naudai.
- 37 Tokiomis aplinkybėmis *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar iš [r]eglamento [„Dublinas III“] 3 straipsnio 1 dalies, siejamos su šio reglamento 12 konstatuojamąja dalimi ir 17 straipsniu, matyti, kad valstybė narė gali priimti sprendimą, kuriame išnagrinėjamas jai pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio d punktą, aiškiai nenusprendus dėl šios valstybės narės atsakomybės pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus, jei konkrečiu atveju nėra pagrindo, leidžiančio nukrypti nuo šio reglamento 17 straipsnio?
2. Ar iš [r]eglamento [„Dublinas III“] 3 straipsnio 1 dalies antro sakinio, siejamo su Direktyvos 2013/32 54 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, dėl tarptautinės apsaugos prašymo, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio b punktą, kai nenukrypstama pagal šio reglamento 17 straipsnio 1 dalį, turi būti

priimamas sprendimas, kuriuo valstybė narė įsipareigoja išnagrinėti prašymą pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus ir kuris grindžiamas tuo, kad [reglamento „Dublinas III“] nuostatos taikomos prašymą pateikusiam asmeniui?

3. Ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis aiškintina taip, jog per procesą dėl skundo, pateikto dėl sprendimo nesuteikti tarptautinės apsaugos, teismas privalo pagal šios direktyvos 54 konstatuojamąją dalį įvertinti, ar [r]eglamento [„Dublinas III“] nuostatos taikomos prašymą pateikusiam asmeniui, jei valstybė narė aiškiai nenusprendė dėl savo kompetencijos nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus? Ar remiantis Direktyvos 2013/32 54 konstatuojamąją dalimi galima daryti prielaidą, kad, kai nėra pagrindo taikyti [r]eglamento [„Dublinas III“] 17 straipsnio ir tarptautinės apsaugos prašymą išnagrinėjo valstybė narė, kurioje jis buvo pateiktas remiantis Direktyva 2011/95, suinteresuotojo asmens teisinė situacija patenka į šio reglamento taikymo sritį, net jei ši valstybė narė nėra aiškiai nusprendusi dėl savo atsakomybės pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus?
4. Ar iš Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punkto matyti, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, yra persekiojimo dėl „religijos“ pagrindas, jei apsaugos prašytojas nepateikė nei pareiškimų, nei dokumentų dėl religijos sąvokos pagal šią nuostatą apimamos visos informacijos, kuri itin svarbi nustatant suinteresuotojo asmens priklausymą konkrečiai religijai?
5. Ar iš Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 2 dalies matyti, kad religija, kaip ji suprantama pagal direktyvos 10 straipsnio 1 dalies b punktą, paremti persekiojimo pagrindai yra tada, kai pagrindinės bylos aplinkybėmis prašymą pateikęs asmuo nurodo, kad buvo persekiojamas dėl savo religinės priklausomybės, tačiau nepateikė jokių pareiškimų ir įrodymų, susijusių su aplinkybėmis, kurios būdingos asmens priklausymui konkrečiai religijai, o persekiotojui leistų daryti prielaidą, kad susijęs asmuo priklauso šiai religijai, prie kurių priskiriamos ir aplinkybės, susijusios su religinių veiksmų atlikimu arba neatlikimu ir su religija susijusia žodžio laisve, arba pareiškimų ir įrodymų, susijusių su atskirų asmenų arba bendruomenės elgesiu, kuris pagrįstas religiniu įsitikinimu arba jo nulemtas?
6. Ar iš Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 ir 2 dalių, siejamų su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 18 ir 10 straipsniais, ir sąvokos „religija“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies b punktą, tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, matyti, kad:
  - a) sąvoka „religija“, kaip ji suprantama pagal Sąjungos teisę, neapima veiksmų, už kuriuos baudžiama pagal valstybės narės nacionalinę teisę? Ar veiksmai, už kuriuos baudžiama prašytojo kilmės šalyje, gali būti laikomi veiksmais, lemiančiais persekiojimo veiksmus?
  - b) ar prozelitizmo draudimas ir veiksmų, nesuderinamų su religija, draudimas, kuriais grindžiamos prašytojo kilmės šalies įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, laikytini leistiniais apribojimais, skirtais apsaugoti kitų asmenų teisėms ir laisvėms bei palaikyti viešąją tvarką šioje šalyje? Ar, jei nesilaikant minėtų draudimų gresia mirties bausmė, patys šie draudimai laikytini persekiojimo veiksmais, kaip tai suprantama pagal nurodytas aptariamąsias direktyvos nuostatas, net jeigu įstatymai nėra aiškiai nukreipti prieš konkrečią religiją?
7. Ar iš Direktyvos 2011/95 4 straipsnio 2 dalies, siejamos su to paties straipsnio 5 dalies b punktu, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsniu ir Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalimi, matyti, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, faktai ir aplinkybės turi būti vertinami tik remiantis prašytojo pareiškimais ir pateiktais dokumentais, tačiau leidžiama reikalauti pagrįsti sąvokos „religija“, kaip ji suprantama pagal minėtos direktyvos 10 straipsnio 1 dalies b punktą, apimamą trūkstamą informaciją, jei:
  - nesant tokios informacijos, tarptautinės apsaugos prašymas turi būti atmestas kaip nepagrįstas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 32 straipsnį, siejamą su jos 31 straipsnio 8 dalies e punktu, ir

- nacionalinėje teisėje numatyta, kad kompetentinga institucija turi nustatyti visas tarptautinės apsaugos prašymui išnagrinėti svarbias aplinkybes, o skundą dėl sprendimo nesuteikti tokios apsaugos gavęs teismas privalo nurodyti, kad suinteresuotasis asmuo nesirėmė jokiais įrodymais ir jų nepateikė?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 38 Pirmiausia pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuose nurodo, kad jo nagrinėjamas skundas pateiktas dėl sprendimo, kuriuo DAB atmetė B. Fathi tarptautinės apsaugos prašymą kaip nepagrįstą.
- 39 Šiomis aplinkybėmis teismas pažymi, kad, pateikus šį prašymą, jis buvo užregistruotas ir B. Fathi asmeniškai buvo išklaustas du kartus. Jis priduria, kad, formaliai žiūrint, buvo priimtas tik sprendimas dėl pateikto tarptautinės apsaugos prašymo esmės ir nebuvo priimta jokie aiškūs sprendimo pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį, nustatančio, kad minėtą prašymą Bulgarijos Respublika nagrinėjo kaip valstybė, kuri yra atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus. Todėl jam kyla klausimas, ar reglamentas „Dublinas III“ taikomas visiems tarptautinės apsaugos prašymams, kurie pateikiami valstybės narės teritorijoje, ar tik tarptautinės apsaugos prašytojų perdavimo procedūroms.
- 40 Šiuo klausimu minėtas teismas pažymi, kad tuo metu, kai B. Fathi pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, galiojo ZUB 67a straipsnis, pagal kurį už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra pradedama valdžios institucijos, kurioje vyksta pokalbiai, sprendimu, „jeigu yra duomenų, rodančių, kad už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga kita Europos Sąjungos valstybė narė“.
- 41 Nesant duomenų, rodančių, kad už B. Fathi tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga kita valstybė narė, DAB pagal ZUB 68 straipsnio 1 dalį pradėjo „įprastą procedūrą“ dėl sprendimo iš esmės priėmimo dėl šio prašymo. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo nei to, kad B. Fathi nebuvo informuotas apie tai, kad pradėta minėta procedūra, nei to, kad šiuo klausimu jis pareiškė kokių nors prieštaravimų.
- 42 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad savo pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės institucijoms draudžiama iš esmės nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio d punktą, jeigu nėra aiškūs šių institucijų sprendimo, kuriuo, remiantis minėtame reglamente numatytais kriterijais, būtų nustatyta, kad atsakomybę atlikti tokį nagrinėjimą turi ši valstybė narė.
- 43 Pirmiausia pažymėtina, kad reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnyje nurodyta, kad šiame reglamente išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai. Minėto reglamento 2 straipsnio b punkte „tarptautinės apsaugos prašymas“ pagal šį reglamentą apibrėžtas kaip tarptautinės apsaugos prašymas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2011/95 2 straipsnio h punktą. Pagal pastarąją nuostatą toks prašymas suprantamas kaip „trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso“.

- 44 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį matyti, kad B. Fathi, trečiosios valstybės piliečio, prašymu, kurį DAB atmetė, siekiama gauti pabėgėlio statusą arba humanitarinį statusą, kuris atitinka atitinkamai ZUB 8 ir 9 straipsniuose numatytą papildomos apsaugos statusą. Tuo remiantis darytina išvada, kad, kaip savo išvados 14 punkte pažymėjo ir generalinis advokatas, B. Fathi prašymas, kaip prašymas, kurį Bulgarijoje pateikė trečiosios šalies pilietis, pagal šio reglamento 1 straipsnį patenka į jo taikymo sritį.
- 45 Remiantis reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalimi, trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymą, pateiktą vienos iš valstybių narių, nesvarbu, kurios, teritorijoje, iš principo nagrinėja viena valstybė narė, kuri, vadovaujantis šio reglamento III skyriuje išdėstytais kriterijais, yra laikoma atsakinga. Šio reglamento IV skyriuje tiksliai apibrėžti atvejai, kuriais valstybė narė gali būti laikoma atsakinga už tokio prašymo nagrinėjimą nukrypstant nuo šių kriterijų.
- 46 Be to, valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, privalo vykdyti to paties reglamento VI skyriuje numatytas procedūras tam, kad nustatytų už šio prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 58 punktą).
- 47 Reglamento „Dublinas III“ VI skyriuje esančio 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šiame reglamente numatyta atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, „kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas“.
- 48 Taigi reglamente „Dublinas III“ nustatyti vykdant šią procedūrą reikalingos informacijos surinkimo mechanizmai taikytini nuo tada, kai pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas. Be to, šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai numatyta, kad būtent po to, kai pateikiamas toks prašymas, prašytojas turi būti informuotas, be kita ko, apie atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus, asmeninio pokalbio surengimą ir galimybę pateikti informaciją kompetentingoms institucijoms (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 86 ir 87 punktus).
- 49 Nagrinėjamu atveju, kaip savo išvados 20 punkte pažymėjo generalinis advokatas, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą visiškai nematyti, kad Bulgarijos valdžios institucijos, konstatavusios, kad pagal ZUB 67a straipsnį kitos valstybės narės nėra atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nenustatė savo kompetencijos, remdamosi reglamente „Dublinas III“ numatytais kriterijais. Šiuo klausimu nacionalinio teismo prašyme priimti prejudicinį sprendimą išreikštos abejonės susijusios tik su tuo, kad, pasibaigus atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrai, kompetentinga Bulgarijos valdžios institucija nepriėmė jokio aiškaus sprendimo.
- 50 Į klausimą, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos byloje, minėta procedūra turi būti užbaigiama priimant aiškų sprendimą, kuriuo, remiantis minėtame reglamente numatytais kriterijais, būtų nustatyta šios valstybės narės atsakomybė atlikti tokį nagrinėjimą, reikėtų atsakyti atsižvelgiant ne tik į reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalies tekstą, bet ir į jos kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, ir šios nuostatos siekiamus tikslus (2018 m. liepos 5 d. Sprendimo *X*, C-213/17, EU:C:2018:538, 26 punktą).
- 51 Pirma, dėl reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalies teksto konstatuotina, kad šioje nuostatoje aiškiai nenumatyta nei valstybės narės, kurios teritorijoje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, pareiga aiškiai priimti sprendimą, kuriuo pagal šiame reglamente numatytus kriterijus būtų nustatyta jos pačios atsakomybė, nei tokio sprendimo forma.
- 52 Antra, dėl šios nuostatos konteksto pirmiausia pažymėtina, kad reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalis yra šio reglamento II skyriuje, susijusiame su bendraisiais principais ir garantijomis taikant šį reglamentą. Tarp minėtų garantijų, kurių turi laikytis atsakingą valstybę narę nustatanti valstybė narė, yra šio reglamento 4 straipsnyje numatyta prašytojo teisė į informaciją. Ši teisė būti informuotam susijusi ne tik su atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijais, šių kriterijų hierarchija įvairiais

procedūros etapais ir procedūros trukme, bet ir su tuo, kad valstybėje narėje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas gali lemti šios valstybės narės paskyrimą atsakinga pagal šį reglamentą, net jeigu ši atsakomybė nepagrįsta šiais kriterijais.

- 53 Be to, reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio „Diskrecinės išlygos“ 1 dalyje konkrečiai numatyta, kad, nukrypdama nuo šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą; tuomet tokia valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare ir prisiima su ta atsakomybe susijusias pareigas. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad šia galimybe siekiama kiekvienai valstybei narei leisti suverenai, vadovaujantis politiniais, humanitariniais ar praktiniais sumetimais, priimti sprendimą sutikti nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, net jei pagal minėtus kriterijus ji neatsako už tokį nagrinėjimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Halaf*, C-528/11, EU:C:2013:342, 37 punktą).
- 54 Galiausiai reglamento „Dublinas III“ VI skyriaus IV skirsnyje „Procedūrinės garantijos“ sprendimo perduoti prašytoją priėmimo atveju numatytas pranešimas jam apie tokį sprendimą, kuriame taip pat pateikiama informacija apie galimas teisių gynimo priemones. Vis dėlto šiame reglamente nėra tokių specialių procedūrinių garantijų (išskyrus jo 4 ir 5 straipsniuose numatytas garantijas), kai, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, atsakingą valstybę narę nustatanti valstybė narė prieina prie išvados, kad prašytojo nereikia perduoti į kitą valstybę narę, atsižvelgiant į tai, kad nėra duomenų, rodančių, kad atsakomybė nagrinėti šį prašymą tenka kitai valstybei narei, ir kad tai nustatanti valstybė narė, remiantis minėtame reglamente nustatytais kriterijais, yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.
- 55 Trečia, tarp reglamentu „Dublinas III“ siekiamų tikslų yra tikslas nustatyti organizacines taisykles, kuriomis reguliuojami valstybių narių tarpusavio santykiai siekiant nustatyti atsakingą valstybę narę ir, kaip matyti iš jo 4 ir 5 konstatuojamųjų dalių, padėti ją greitai nustatyti, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *C. K. ir kt.*, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57 punktą).
- 56 Atsižvelgiant į šiuos tekstinius, kontekstinius ir teleologinius veiksnius, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės institucijoms nedraudžiama iš esmės nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymo, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio d punktą, jeigu nėra aiškaus šių institucijų sprendimo, kuriuo, remiantis minėtame reglamente numatytais kriterijais, būtų nustatyta, kad atsakomybę atlikti tokį nagrinėjimą turi ši valstybė narė.

Dėl trečiojo klausimo

- 57 Pirmiausia pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog gavo B. Fathi skundą dėl DAB sprendimo, kuriuo kaip nepagrįstas buvo atmestas jo tarptautinės apsaugos prašymas, ir kad jis turi jurisdikciją atlikti Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje numatytą nagrinėjimą. Be to, jis priduria, kad pagal nacionalinę teisę privalo įvertinti, ar buvo laikytasi minėto sprendimo priėmimo procedūros.
- 58 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš Direktyvos 2013/32 54 konstatuojamosios dalies matyti, kad ši direktyva turėtų būti taikoma reglamente „Dublinas III“ nurodytiems prašytojams, „papildant to reglamento nuostatas ir nedarant joms poveikio“.

- 59 Taigi jam kyla klausimas, ar jis, kaip pirmosios instancijos teismas, kuriam apskūstas sprendimas atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, turi *ex officio* patikrinti, ar laikytasi už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijų ir mechanizmų, numatytų reglamente „Dublinas III“.
- 60 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad savo trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašytojo pateiktą skundą dėl sprendimo, kuriame jo tarptautinės apsaugos prašymas pripažintas nepagrįstu, kompetentingas valstybės narės teismas turi *ex officio* išnagrinėti, ar teisingai buvo taikyti už minėto prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai ir mechanizmai, numatyti reglamente „Dublinas III“.
- 61 Kaip matyti iš Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su šios direktyvos 2 straipsnio b punktu, valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskūsti, be kita ko, sprendimą pripažinti nepagrįstu šio prašytojo joms pateiktą apsaugos prašymą, kuris gali būti suprantamas kaip prašymas, kuriuo siekiama gauti pabėgėlio statusą ar papildomos apsaugos statusą.
- 62 Tos pačios direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje patikslinta teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria tarptautinės apsaugos prašytojai turi galėti naudotis dėl sprendimų, priimtų dėl jų prašymų, apimtis. Taigi jame nurodyta, kad, siekdamas laikytis šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės užtikrina, kad taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą pagal Direktyvą 2011/95, bent jau per apskundimo procedūras pirmosios instancijos teisme.
- 63 Šiuo klausimu, kiek tai susiję su fraze „užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas“, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad ją, siekiant, kad neprarastų įprastos reikšmės, reikia aiškinti taip, kad laikydamosi Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies valstybės narės savo nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad, nagrinėdamas nurodytus skundus, teismas išnagrinėtų visas faktines ir teises aplinkybes, kurios suteiktų jam galimybę konkretų atvejį įvertinti pagal tuo metu esamą situaciją (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 punktas).
- 64 Terminas „*ex nunc*“ reiškia, kad teismas turi pareigą atlikti vertinimą, kuriame prirėkus būtų atsižvelgta į naujas aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai buvo priimtas sprendimas, dėl kurio paduotas skundas. Savo ruožtu būdvardis „išsamus“, pavartotas Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje, patvirtina, kad teismas turi išnagrinėti aplinkybes, į kurias už nustatymą atsakinga institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 ir 113 punktai).
- 65 Kaip irgi pažymėjo Teisingumo Teismas, Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje numatyta pareiga turi būti aiškinama viso šioje direktyvoje reglamentuojamo tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo proceso kontekste (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 42 punktą), nes teisių gynimo priemonės, specialiai numatytos taikant reglamentą „Dublinas III“, nurodytos jo 27 straipsnyje, o tai matyti ir iš šio reglamento 19 konstatuojamosios dalies.
- 66 Kaip matyti, be kita ko, iš Direktyvos 2013/32 12 konstatuojamosios dalies, pagrindinis šios direktyvos tikslas – nustatyti papildomus tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse reikalavimus.
- 67 Direktyvos 2013/32 54 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad ši direktyva turėtų būti taikoma prašytojų, kuriems taikomas reglamentas „Dublinas III“, atžvilgiu, papildant tą reglamentą ir nedarant jam poveikio.

- 68 Vis dėlto iš to negali būti daroma išvada, kad, nagrinėdamas tarptautinės apsaugos prašytojo pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 1 dalį pateiktą skundą dėl sprendimo pripažinti jo tarptautinės apsaugos prašymą nepagrįstu, kompetentingas valstybės narės teismas turi *ex officio* patikrinti, ar teisingai buvo taikyti už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai ir mechanizmai, numatyti reglamente „Dublinas III“.
- 69 Pirma, iš Direktyvos 2013/32 53 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad ši direktyva neturi būti taikoma reglamente „Dublinas III“ nustatytiems procedūroms tarp valstybių narių.
- 70 Antra, reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio d punkte nurodyta, kad šiame reglamente „tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas“ – „bet koks kompetentingų institucijų pagal Direktyvą [2013/32] ir Direktyvą [2011/95] atliekamas tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas arba dėl jo priimti sprendimai ar teismo sprendimai, išskyrus atsakingos valstybės narės pagal šį reglamentą nustatymo procedūras“.
- 71 Remiantis tuo darytina išvada, kad, kaip savo išvados 38 punkte pažymėjo generalinis advokatas, nacionalinis teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo, priimto užbaigiant tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrą, apibrėžtą šioje nuostatoje, neprivalo savo iniciatyva nagrinėti, ar atsakingos valstybės narės nustatymo pagal reglamentą „Dublinas III“ procedūra taikyta tinkamai.
- 72 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašytojo pateiktą skundą dėl sprendimo, kuriame jo tarptautinės apsaugos prašymas pripažintas nepagrįstu, kompetentingas valstybės narės teismas neturi *ex officio* išnagrinėti, ar teisingai buvo taikyti už minėto prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai ir mechanizmai, numatyti reglamente „Dublinas III“.

Dėl ketvirtojo, penktojo ir septintojo klausimų

- 73 Savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą nacionalinis teismas atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinėje byloje tarptautinės apsaugos prašytojas paprasčiausiai laiko save „krikščionimi“, neidentifikuodamas savęs kaip kurios nors tradicinės religinės bendruomenės nario, ir kad jis nepateikė įrodymų ar pareiškimų, leidžiančių nustatyti, ar praktikuoja savo religiją, ir kaip jis tai daro. Teismas taip pat nurodo, kad nėra aišku, ar dėl prašytojo įsitikinimų reikia atlikti kokius nors veiksmus viešumoje ir ar prašytojo pareiškimų pakanka tam, kad konkretūs įsitikinimai būtų laikomi religija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktą. Persekiojamas tik dėl viešų dalykų, susijusių su krikščioniškąja religija, galėtų sieti tarptautinės apsaugos prašytoją ir šią religiją.
- 74 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Direktyvos 2013/32 32 straipsnio 2 dalį, siejamą su jos 31 straipsnio 8 dalies e punktu, leidžiama atmesti tarptautinės apsaugos prašymą kaip akivaizdžiai nepagrįstą, kai įvykdytos šiose nuostatose numatytos sąlygos. Vis dėlto jis mano, kad reikšmingų aplinkybių neišsiaiškinimas, dėl kurio tarptautinės apsaugos prašymas turi būti pripažįstamas akivaizdžiai nepagrįstu, negali būti administracinės valdžios institucijos procedūrinio inertiškumo rezultatas.
- 75 Nagrinėjamu atveju informacija, leidžianti nustatyti sąvokos „religija“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktą, elementus, susijusi su teise į privataus gyvenimo apsaugą. Teisingumo Teismas atmetė galimybę reikalauti įrodyti tam tikrus aspektus, susijusius su privačiu gyvenimu, nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus. Todėl reikia patikslinti, ar teisėta klausti prašytojo, nagrinėjant jo prašymą, apie jo įsitikinimų reiškimą arba elgesį religijos atžvilgiu, kuriais jis grindžia tarptautinės apsaugos prašymą.

- 76 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad savo ketvirtuoju, penktuoju ir septintuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, kuris, grįsdamas savo prašymą, remiasi persekiojimo dėl su religija susijusių motyvų grėsme, turi pateikti pareiškimų ar dokumentų, susijusių su visais šioje nuostatoje nurodytos sąvokos „religija“ elementais, tam, kad patvirtintų teiginius apie savo religinius įsitikinimus.
- 77 Pagal Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktą „[v]alstybės narės, vertindamos persekiojimo priežastis, atsižvelgia į šiuos veiksnius: <...> religijos sąvoka visų pirma apima teistinių, neteistinių ir [arba] ateistinių įsitikinimų turėjimą, dalyvavimą ar nedalyvavimą formaliose pamaldose privačiai ar viešai, vienam ar kartu su kitais, kitus religinius veiksmus ar pažiūrų išraišką arba asmeninio ar bendruomeninio elgesio formas, grindžiamas ar privalomas pagal bet kokius religinius įsitikinimus“.
- 78 Dėl Direktyvos 2004/83 aiškinimo Teisingumo Teismas jau turėjo progą pažymėti, kad šioje nuostatoje pateikta plati sąvokos „religija“ apibrėžtis, įtraukianti visas jos sudedamąsias dalis, nesvarbu, ar jos būtų viešos, ar privačios, kolektyvinės ar individualios (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z*, C-71/11 ir C-99/11, EU:C:2012:518, 63 punktą).
- 79 Iš šios nuostatos teksto, ypač iš žodžių „visų pirma“ vartojimo, aiškiai matyti, kad joje esančioje sąvokos „religija“ apibrėžtyje pateiktas tik neišsamus sąrašas elementų, galinčių apibūdinti šią sąvoką tarptautinės apsaugos prašymo, grindžiamo persekiojimo dėl religijos baime, kontekste.
- 80 Konkrečiai kalbant, kaip matyti iš šios apibrėžties, sąvoka „religija“ apima, pirma, teistinių, neteistinių ir ateistinių įsitikinimų turėjimą, o tai, atsižvelgiant į vartojamų terminų bendrumą, reiškia, kad ji skirta ir „tradicinėms“ religijoms, ir kitiems įsitikinimams, ir, antra, dalyvavimą ar nedalyvavimą formaliose pamaldose vienam ar kartu su kitais, o tai reiškia, kad vien nepriklausymas religinei bendruomenei negali būti lemiamas vertinant šią sąvoką.
- 81 Be to, dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija), į kurią, kaip matyti iš Direktyvos 2011/95 16 konstatuojamosios dalies, taip pat reikia atsižvelgti aiškinant šią direktyvą, 10 straipsnyje nurodytos sąvokos „religija“ Teisingumo Teismas pažymėjo platų šios sąvokos supratimą, galintį apimti tiek *forum internum*, t. y. įsitikinimų turėjimą, tiek *forum externum*, t. y. religinių įsitikinimų viešą išpažinimą ir skelbimą, nes religija gali pasireikšti viena ir kita forma (šiuo klausimu žr. 2018 m. gegužės 29 d. Sprendimo *Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen ir kt.*, C-426/16, EU:C:2018:335, 44 punktą ir 2018 m. liepos 10 d. Sprendimo *Jehovan todistajat*, C-25/17, EU:C:2018:551, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 82 Atsižvelgiant į šiuos dalykus, negali būti reikalaujama, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, kuris remiasi persekiojimo dėl su religija susijusių motyvų grėsme, tam, kad patvirtintų savo religinius įsitikinimus, pateiktų pareiškimus ar dokumentus dėl kiekvieno elemento, kurį apima Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktas.
- 83 Kaip savo išvados 43 ir 44 punktuose pažymėjo ir generalinis advokatas, veiksmai, kuriuos prašytojo grįžimo į savo kilmės šalį atveju šios šalies institucijos gali atlikti prašytojo atžvilgiu dėl su religija susijusių motyvų, turi būti vertinami atsižvelgiant į jų rimtumą. Taigi, jie, atsižvelgiant į šį kriterijų, gali būti laikomi „persekiavimu“, ir nereikia, kad jais būtų pažeidžiamas kiekvienas religijos sąvokos elementas.
- 84 Vis dėlto svarbu, kad prašytojas tinkamai pagrįstų savo teiginius dėl jo nurodyto atsivertimo į kitą religiją, nes vien pareiškimai dėl religinių įsitikinimų ar priklausymo religinei bendruomenei yra tik Direktyvos 2011/95 4 straipsnyje numatyto faktų ir aplinkybių nagrinėjimo proceso pradinis taškas (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *A ir kt.*, C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406, 49 punktą ir 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F*, C-473/16, EU:C:2018:36, 28 punktą).

- 85 Iš paties šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies teksto matyti, kad valstybės narės gali laikyti, kad prašytojas privalo kuo greičiau pateikti visą informaciją tarptautinės apsaugos prašymui pagrįsti (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *A ir kt.*, C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406, 50 punktą).
- 86 Kai kompetentingos institucijos atlieka patikrinimą pagal minėtos direktyvos 4 straipsnį, jeigu tarptautinės apsaugos prašytojo pareiškimų tam tikrų aspektų nepatvirtina dokumentiniai ar kiti įrodymai, į šiuos aspektus galima atsižvelgti, tik jei įvykdytos šios direktyvos 4 straipsnio 5 dalies a–e punktuose nustatytos kumuliacinės sąlygos.
- 87 Pagal kai kurias iš šių sąlygų prašytojo pareiškimai turi būti nuoseklūs ir patikimi ir neprieštarauti turimai specifinei ir bendrai informacijai, susijusiai su prašytojo atveju, taip pat turi būti nustatyta, kad prašytojas bendrai yra patikimas (šiuo klausimu žr. 2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F*, C-473/16, EU:C:2018:36, 33 punktą). Prireikus kompetentinga institucija taip pat turi atsižvelgti į pateiktus paaiškinimus, kodėl nebuvo pateikta įrodymų, ir į bendrą prašytojo patikimumą (2018 m. sausio 25 d. Sprendimo *F*, C-473/16, EU:C:2018:36, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 88 Kaip savo išvados 47 punkte pažymėjo generalinis advokatas, nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus, pagrįstus baime būti persekiojamam dėl religinių motyvų, reikia atsižvelgti ne tik į prašytojo individualų statusą ir asmeninę padėtį, bet ir į jo religinius įsitikinimus ir jų susiformavimo aplinkybes, į tai, kaip jis suvokia ir praktikuoja savo tikėjimą ar netikėjimą, į jo santykį su doktriniais, ritualiniais ar įsakomaisiais religijos, kurios pasekėjas jis teigia esąs ar kurios ketina atsisakyti, aspektais, į galimą jo vaidmenį skleidžiant savo tikėjimą arba į religinių ir tapatybės, etninių ar panašių veiksmų tarpusavio sąveiką.
- 89 Galiausiai dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo abejonių dėl galimybės pateikti tam tikrų su privačiu gyvenimu susijusių aspektų įrodymų nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymus pažymėtina, kad nors 2014 m. gruodžio 2 d. Sprendime *A ir kt.* (C-148/13–C-150/13, EU:C:2014:2406) Teisingumo Teismas nusprendė, kad procedūros, kurias kompetentingos valdžios institucijos taiko vertindamos pareiškimus ir dokumentinius ar kitus įrodymus, pateiktus tokiems prašymams pagrįsti, turi atitikti teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, tas sprendimas buvo konkrečiai susijęs su išsamiais apklausomis dėl prašytojo seksualinės praktikos, kurios labai konkrečiai susijusios su intymia individo sfera. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo jokių analogiškų motyvų pagrindinėje byloje.
- 90 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį, penktąjį ir septintąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 10 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, kuris grįsdamas savo prašymą, remiasi persekiojimo dėl su religija susijusių motyvų grėsme, neturi pateikti pareiškimų ar dokumentų, susijusių su visais šioje nuostatoje nurodytos sąvokos „religija“ elementais, tam, kad patvirtintų teiginius apie savo religinius įsitikinimus. Tačiau prašytojas turi patikimai patvirtinti minėtus teiginius, pateikdamas informaciją, kuri kompetentingai institucijai leistų įsitikinti jų teisingumu.

Dėl šeštojo klausimo

- 91 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, remiantis jam pateikta informacija, Irane „islamo įstatymas dėl apostazės“ (įstatymas dėl išsižadėjimo) numato mirties bausmę už Irano piliečių priklausymo atitinkamai religijai pasikeitimą kaip už prozelitizmą, „priešiškumą Dievui“ ir „pranašo įžeidimą“. Jis priduria, kad net jeigu toks įstatymas neskirtas konkrečiai krikščionių religijai, į krikščionybę atsivertusiems asmenims Irane buvo skirtos vienu metų įkalinimo ir dvejų metų draudimo išvykti iš valstybės teritorijos bausmės. Pagrindinėje byloje B. Fathi pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas motyvuojamas persekiojimu, kuris jo atžvilgiu buvo vykdomas dėl tokio atsivertimo.

- 92 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad šeštoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad veiksmų prieš tarptautinės apsaugos prašytojo kilmės šalies valstybinę religiją draudimas, grasinant mirties ar įkalinimo bausmėmis, gali būti „persekiojimo veiksmas“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį.
- 93 Pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalį tam, kad veiksmas būtų laikomas „persekiojimo veiksmu“ pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnį, jis turi būti pakankamai rimtas pagal savo pobūdį ar dažnumą, kad sudarytų sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą, visų pirma tų teisių, nuo kurių negalima nukrypti pagal EŽTK 15 straipsnio 2 dalį, arba įvairių priemonių sanauja, įskaitant žmogaus teisių pažeidimus, kuri yra pakankamai sunki, kad veiktų asmenį panašiai. Pagal šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies b ir c punktus „persekiojimo veiksmai“ pagal šio straipsnio 1 dalį gali pasireikšti kaip „teisinės, administracinės, policijos ir (arba) teisminės priemonės, kurios savaime yra diskriminacinės arba įgyvendinamos diskriminuojant“, ir „neproporcingas ir [arba] diskriminuojantis persekiojimas ar baudimas“.
- 94 Kaip yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, iš minėtos direktyvos 9 straipsnio 1 dalies teksto matyti, jog tam, kad atitinkami veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu, turi egzistuoti „sunkus“ religijos laisvės „pažeidimas“, darantis didelę įtaką atitinkamam asmeniui (2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z*, C-71/11 ir C-99/11, EU:C:2012:518, 59 punktą).
- 95 Šis reikalavimas įvykdomas, kai tarptautinės apsaugos prašytojas dėl naudojimosi šia laisve savo kilmės šalyje patiria realią riziką, be kita ko, būti persekiojamam, kankinamam arba patirti nežmonišką ar žeminančią bausmę, o šiuos veiksmus gali vykdyti šios direktyvos 6 straipsnyje numatyti subjektai (šiuo klausimu žr. 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Y ir Z*, C-71/11 ir C-99/11, EU:C:2012:518, 67 punktą).
- 96 Nagrinėjamu atveju manytina, kad jau vien teisės akte, pavyzdžiui, pagrindinėje byloje paminėtame įstatyme dėl apostazės, kaip sankcija numatyta mirties ar įkalinimo bausmė gali būti „persekiojimo veiksmas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 dalį, jeigu tokia sankcija realiai taikoma tokį teisės aktą priėmusioje kilmės šalyje (pagal analogiją žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *X ir kt.*, C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 56 punktą).
- 97 Tokia bausmė yra neproporcingas ir diskriminuojantis baudimas, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies c punktą (pagal analogiją žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *X ir kt.*, C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 57 punktą).
- 98 Kaip savo išvados 61 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, byloje dėl baudimo už veiksmus, susijusius su naudojimosi religijos laisve, tarptautinės apsaugos prašymus kompetentingos nagrinėti valstybių narių institucijos, remdamosi prašytojo pareiškimais ir galbūt jo pateiktais dokumentais arba bet kokia iš patikimų šaltinių gauta informacija, turi nustatyti, ar šio prašytojo kilmės šalyje tokiuose teisės aktuose numatyta mirties bausmė ar įkalinimas taikomi praktiškai. Taigi, atsižvelgdamos būtent į šiuos kriterijus, nacionalinės institucijos turi nuspręsti, ar galima konstatuoti, kad prašytojas iš tiesų pagrįstai bijo, kad grįžęs į savo kilmės šalį bus persekiojamas (pagal analogiją žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *X ir kt.*, C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 59 ir 60 punktus).
- 99 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo iškeltas klausimas, ar kilmės šalyje draudimas, už kurį taip baudžiama, laikomas būtinu išsaugoti viešąją tvarką ar apsaugoti trečiųjų asmenų teises ir laisves, yra nesvarbus. Nagrinėdama prašymą dėl pabėgėlio statuso suteikimo kompetentinga institucija turi nustatyti, ar egzistuoja persekiojimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2011/95, pagrįsta baimė, ir nėra svarbu, ar kilmės šalies priemonė, dėl kurios kyla persekiojimo grėsmė, susijusi su šios šalies viešosios tvarkos ar teisių ir laisvių koncepcijomis.

- 100 Dar dėl Chartijos 10 ir 18 straipsnių, kuriuos taip pat paminėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pakanka pažymėti, kad, atsakant į šį prejudicinį klausimą, šios nuostatos nesuteikia konkrečios papildomos informacijos.
- 101 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į šeštąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad veiksmų prieš tarptautinės apsaugos prašytojo kilmės šalies valstybinę religiją draudimas, grasinant mirties ar įkalinimo bausmėmis, gali būti „persekiojimo veiksmas“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, jeigu šis draudimas praktiškai susietas su tokiomis šios šalies institucijų taikomomis sankcijomis, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 102 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. Tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės institucijoms nedraudžiama iš esmės nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymo, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 2 straipsnio d punktą, jeigu nėra aiškaus šių institucijų sprendimo, kuriuo, remiantis minėtame reglamente numatytais kriterijais, būtų nustatyta, kad atsakomybę atlikti tokį nagrinėjimą turi ši valstybė narė.
2. Tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 46 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašytojo pateiktą skundą dėl sprendimo, kuriame jo tarptautinės apsaugos prašymas pripažintas nepagrįstu, kompetentingas valstybės narės teismas neturi *ex officio* išnagrinėti, ar teisingai buvo taikyti už minėto prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai ir mechanizmai, numatyti Reglamente Nr. 604/2013.
3. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 10 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas, kuris, grįsdamas savo prašymą, remiasi persekiojimo dėl su religija susijusių motyvų grėsme, neturi pateikti pareiškimų ar dokumentų, susijusių su visais šioje nuostatoje nurodytos sąvokos „religija“ elementais, tam, kad patvirtintų teiginius apie savo religinius įsitikinimus. Tačiau prašytojas turi patikimai patvirtinti minėtus teiginius, pateikdamas informaciją, kuri kompetentingai institucijai leistų įsitikinti jų teisingumu.

4. Direktyvos 2011/95 9 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad veiksmų prieš tarptautinės apsaugos prašytojo kilmės šalies valstybinę religiją draudimas, grasinant mirties ar įkalinimo bausmėmis, gali būti „persekiojimo veiksmas“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, jeigu šis draudimas praktiškai susietas su tokiomis šios šalies institucijų taikomomis sankcijomis, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.